

Handläggare: Marita Sundell
Tel: 08-508 36 205

Till
Äldrenämnden
Den 12 juni 2012

Förslag till riktlinjer för lex Sarah

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till riktlinjer för lex Sarah.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att ge äldreförvaltningen och socialförvaltningen i uppdrag att gemensamt utarbeta rutiner för uppföljning av rapporter och anmälningar enligt lex Sarah inom stadens socialtjänst och verksamhet enligt LSS.

Eva Frunk-Lind
Förvaltningsdirektör

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Den 1 juli 2011 infördes nya bestämmelser om lex Sarah i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lex Sarah utvidgades till att gälla inom hela socialtjänsten inklusive verksamhet vid Statens Institutionsstyrelse (SiS) samt i verksamhet enligt LSS. Stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder har under hösten 2011 utsett lex Sarah-ansvariga och tagit fram preliminära rutiner i avvaktan på riktlinjer avseende lex Sarah för stadens hela äldreomsorg, socialtjänst och verksamhet enligt LSS. En arbetsgrupp bestående av representanter från äldreförvaltningen, socialförvaltningen och stadens juridiska avdelning har utarbetat ett förslag till gemensamma riktlinjer för staden angående lex Sarah (bilaga).

Förvaltningen föreslår att äldreförvaltningen och socialförvaltningen som ett led i stadens kvalitetsarbete får i uppdrag att ta fram gemensamma rutiner för stadens uppföljning av lex Sarah angående rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom äldreförvaltningen och socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor i samverkan med stadsledningskontorets juridiska avdelning. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av förslaget den 5 juni 2012 och äldrenämndens råd för funktionshindersfrågor har tagit del av förslaget den 5 juni 2012. Ett motsvarande ärende kommer att behandlas i socialnämnden den 12 juni 2012. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 7 juni 2011.

Bakgrund

Den 1 juli 2011 infördes nya bestämmelser om lex Sarah i 7 kap 6 § och 14 kap 1-7 §§ socialtjänstlagen (SoL) och i 23 e § och 24 a-g §§ lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lex Sarah utvidgades till att gälla inom hela socialtjänsten, äldreomsorgen, verksamhet vid Statens Institutionsstyrelse (SiS) samt verksamhet som bedrivs enligt LSS. Före den 1 juli 2011 omfattade lex Sarah endast verksamhet för äldre och personer med funktionshinder enligt SoL respektive LSS.

Ärendet

I samband med att de nya bestämmelserna om lex Sarah trädde i kraft har en arbetsgrupp med representanter från äldreförvaltningen, socialförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning på olika sätt arbetat med att ge information, vägledning och utbildning till stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder om lex Sarah. Arbetsgruppen har även tagit fram det förslag till riktlinjer som presenteras i bilagan till detta tjänsteutlåtande.

De nya bestämmelserna ska säkerställa att personer som är i behov av socialtjänstens insatser ska få dessa med god kvalitet. Fel, brister och missförhållanden ska så långt möjligt förebyggas och, om de ändå inträffar, åtgärdas så snabbt som möjligt. Socialstyrelsen har utarbetat nya föreskrifter och allmänna råd om lex Sarah (SOSFS 2011:5).

Bestämmelserna om lex Sarah kan sammanfattas enligt följande:

- Lex Sarah har en tydlig koppling till krav på god kvalitet och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt Socialstyrelsens nya föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Det framgår bland annat att rutiner för att förebygga och åtgärda missförhållanden och risker för missförhållanden ska ingå i ledningssystemet.
- Anställda m.fl. som fullgör uppgifter inom socialtjänsten, äldreomsorgen och i verksamhet enligt LSS är skyldiga att medverka till god kvalitet i verksamheten och i de insatser som ges.
- Anställda m.fl. som fullgör uppgifter inom socialtjänsten, äldreomsorgen och i verksamhet enligt LSS är skyldiga att rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden. Personalen behöver inte överväga allvarligheten i ett missförhållande.
- Rapporten ska lämnas till den som bedriver en verksamhet, dvs. till nämnden i en kommunal verksamhet, ledningen vid Statens institutionsstyrelse, eller huvudmannen för en yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet. Med yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet avses bolag stiftelser, kooperativ eller föreningar samt entreprenader och även frivilligorganisationer som genomför beslutade insatser och bedriver en verksamhet på uppdrag av kommunen mot ersättning.
- Den som ska ta emot rapporter om missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden är skyldig att informera anställda m.fl. om deras rapporteringsskyldighet.
- Skyldigheten att utreda och dokumentera samt avhjälpa och undanröja ett missförhållande eller påtaglig risk för ett missförhållande är lagreglerad i SoL och LSS.
- Om utredningen visar att det rapporterade utgör ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande ska den som bedriver verksamheten, dvs. nämnden i en kommunal verksamhet, ledningen vid Statens institutionsstyrelse eller huvudmannen för en yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, utan dröjsmål anmäla det till Socialstyrelsen. Det gäller oavsett om det allvarliga missförhållandet har avhjulpts eller inte.
- Yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet har också en skyldighet att informera berörd nämnd om inkomna rapporter. Vid anmälan till Socialstyrelsen ska verksamheten även informera nämnden om vad som kommit

fram under utredningen, ställningstagandet samt vidtagna och planerade åtgärder.

Förvaltningens förslag

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden när det gäller kommunens ansvar för lex Sarah.

Förslaget omfattar riktlinjer för att

- rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden
- ta emot rapporter om missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden från anställda m.fl. i nämndens egen regi
- vidta omedelbara åtgärder
- utreda och dokumentera samt fatta beslut i lex Sarah-ärenden
- anmäla allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för allvarliga missförhållanden till Socialstyrelsen
- ta emot information från utförare i annan nämnd och i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, som på nämndens uppdrag ger insatser till en enskild som berörs av en rapport eller anmälan till Socialstyrelsen
- utarbeta rutiner för lex Sarah

Äldreförvaltningen, socialförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning planerar att genomföra utbildningar i de nya riktlinjerna om de antas. Berörda nämnder kommer att behöva anpassa sina nuvarande rutiner för lex Sarah till stadens riktlinjer.

Vidare behöver förvaltningarna gemensamt utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen samt inkommen information och rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna.

Bilaga

Förslag till riktlinjer för lex Sarah